

A SZOCIÁLIS VÁLLALKOZÁSOK MUNKAERŐPIACI HATÁSAI

THE IMPACT OF SOCIAL ENTERPRISES ON THE LABOUR
MARKET

LIPTÁK KATALIN¹ – PIRGER TAMÁS²

¹Ph.D., egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Világ-és Regionális
Gazdaságtan Intézet, liptak.katalin@uni-miskolc.hu

²Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar,
pirger.tamas@uni-sopron.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

A munkanélküliség globális problémájával és a COVID-19 járvány munkaerőpiacra gyakorolt hatásaival egyre gyakrabban foglalkoznak regionális és települési szinten is. A szolidáris gazdaságot gyakran a kapitalista fejlődés alternatívájának, a fejlődés lehetséges új modelljének is tekintik. A szolidáris gazdaság fő pillérei a szociális vállalkozások, amelyek megoldást nyújthatnak ezekre a problémákra. Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa és elemezze néhány szociális vállalkozás működését Magyarország periférikus területein. Magyarország hátrányos helyzetű periférikus települései számos gazdasági és társadalmi problémával küzdenek, mint például a magas munkanélküliség, a népességfogyás, a szegénység és az alacsony jövedelemtermelő képesség. A társadalmi célokat szolgáló, a társadalmi felelősségvállalásra és a közösségi érdekek érvényesítésére nagy figyelmet fordító vállalkozások bizonyos mértékig segíthetnek. A szociális vállalkozások gyakran az egyetlen olyan gazdasági szereplők, amelyek a kisebb településeken az önkormányzatok mellett munkát biztosítanak. Ezek a vállalkozások csak nagyon korlátozottan képesek munkahelyeket teremteni, és nonprofit jellegük és korlátozott jövedelmük miatt nem mindig tudnak bért fizetni, de igyekeznek megoldást nyújtani a meglévő társadalmi problémákra. A szociális vállalkozások nehézségeinek feltárásával célom, hogy felhívjam a figyelmet e vállalkozások jelentőségére.

Kulcsszavak: szolidáris gazdaság, szociális vállalkozások, munkaerőpiac

SUMMARY

The global problem of unemployment and the impact of the COVID-19 epidemic on the labour market is increasingly being addressed at the regional and municipal levels. The solidarity economy is also often seen as an alternative to capitalist development, as a possible new model for development. The main pillars of the solidarity economy are social enterprises, which can provide solutions to these problems. The aim of this paper is to present and analyze the functioning of some social enterprises in peripheral areas of Hungary. Hungary's disadvantaged peripheral municipalities face a number of economic and social problems, such as high unemployment, depopulation, poverty, and low income generating capacity. Enterprises that serve social objectives and pay close attention to social responsibility and community interests can help to some extent. Social enterprises are often the only economic actors that provide jobs in smaller municipalities alongside local authorities. They have very limited capacity to create jobs and, because of their non-profit nature and limited income, cannot always pay wages, but they do try to address existing social problems. My aim in exploring the difficulties of social enterprises is to raise awareness of their importance.

Keywords: solidarity economy, social enterprises, labour market

BEVEZETÉS

A szociális vállalkozásokat (vagy társadalmi vállalkozásokat) a szolidáris gazdaság építőköveinek tekintjük. A szolidáris gazdaságot a XIX. században a modern tőkés piaczgazdaság számos problémája, a magas munkanélküliség, a szegénység növekedése, a környezeti problémák sora hívta életre (Moulaert-Ailenei, 2005; Csoba, 2007). A szolidáris gazdaság fókuszában valamilyen fennálló társadalmi probléma kezelése áll és nem a profitszerzés, ezért sokan úgy értékelik a szolidáris gazdaság szerepét, hogy igyekeznek a gazdaságot a társadalomba visszahelyezni, harmadik szektornak is hívják. A fogalmi kör és a definíciók sokszor elmosódnak, a francia és az olasz szakirodalom szerint az alapértékek a szolidaritás, a méltányosság és a párbeszéd (Birkhölzer, 2000, Borzaga – Defourney, 2001; Borzaga et al., 2008; Allard et al, 2008; Monzón – Chaves, 2008). A szolidáris gazdaságot gyakorta tekintik a kapitalista fejlődés alternatívájának, egy lehetséges új fejlődési modellnek is (Neamten, 2002; Galliano, 2003). Az 1980-as évek végén Olaszországban új szövetkezeti kezdeményezések jelentek meg, hogy kielégítetlen szükségletekre válaszoljanak, különösen a munkaügyi integráció területén, mivel egyes csoportok egyre inkább kirekesztődtek a munkaerőpiacról. A hagyományos szövetkezetekkel ellentétben a szolidáris gazdaság új típusú szövetkezetei az emberi tényező védelmét helyezték a középpontba (Defourney – Nyssens, 2010).

A SZOCIÁLIS VÁLLALKOZÁSOK TÍPUSAI

A szociális vállalkozások olyan nem nyereségérdekelt magánszervezetek, amelyek közvetlenül a saját kifejezett céljukkal a közösség javát szolgálják. Olyan kollektív dinamikára támaszkodnak, amelyben különböző típusú érdekelt felek sokféle csoportjára épülő, irányító szerveikben, nagy hangsúlyt fektetnek autonómiájukra és a tevékenységükhöz kapcsolódó gazdasági kockázatokat (Birkhölzer, 2000). Az EMES európai szervezet álláspontja szerint a szociális vállalkozások közös jellemzői az alábbiak: folyamatos ártermelő és/vagy értékesítő tevékenység jellemzi őket; nagyfokú autonómia; jelentős mértékű gazdasági kockázat; minimális összegű fizetett munka; kifejezett cél a közösség javára fordítódik. Az állampolgárok egy csoportja által indított kezdeményezés; nem tőkén alapuló döntéshozó hatalom; részvételi jelleg és demokratikus döntéshozatal; valamint korlátozott nyereségelosztás jellemzi. (Defourney – Nyssens, 2010)

A szociális vállalkozások számára gyakran probléma, hogy a non-profit szervezetekhez hasonló finanszírozási problémákkal küzdenek és egyre nehezebben tudnak magántőkét szerezni. A szociális vállalkozásoknak többféle meghatározása ismert, így a szervezetek széles spektrumát foglalja magában, a társadalmilag hasznos tevékenységet folytató nyereségorientált vállalkozásoktól a missziót támogató nonprofit szervezetekig (Moulaert – Ailenei, 2005). Meg kell említeni, hogy míg Európa legtöbb országában létezik valamiféle „social enterprise” törvény, addig Magyarországon a szociális vagy társadalmi vállalkozásokat nem ismeri a jogszabály. Egyes típusaira úgy, mint a szociális szövetkezet, szövetkezet, non-profit szervezetek gazdálkodása külön-külön létezik törvény. Az alábbiakban a hazai szociális vállalkozások főbb típusait ismertetem. G. Fekete és szerzőtársai (2018) azonosították azt a hat főbb típust, amely a hazai szociális vállalkozások tevékenységi köre alapján és az elért célok szerint jól elkülöníthetők egymástól (1. táblázat).

**„MÉRLEG ÉS KIHÍVÁSOK” XII. NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS
KONFERENCIA**

1. táblázat: Társadalmi (szociális) vállalkozási modellek főbb jellemzői Magyarországon

	<i>Közszolgáltató vállalkozások</i>	<i>Vállalkozó civil szervezetek</i>	<i>Munkaerőpiaci integrációs civil szervezetek</i>	<i>Helyi fejlesztést célzó közösségi vállalkozások</i>	<i>Társadalmi start-up vállalkozások</i>	<i>Szolidáris gazdasági kezdeményezések</i>
Jogi forma	Egyesület, alapítvány, nonprofit gazdasági társaság, szociális szövetkezet	Egyesület, alapítvány, nonprofit gazdasági társaság	Egyesület, alapítvány, nonprofit gazdasági társaság, szociális szövetkezet	Egyesület, alapítvány, nonprofit gazdasági társaság, szociális szövetkezet	A non-profit jogi formák mellett szövetkezet és for-profit vállalkozás is	Minden jogi forma és informális csoportok is
Szektorális kapcsolódás	Szoros kapcsolatok az állami szektorhoz	Szoros kapcsolatok a civil társadalomhoz	Szoros kapcsolatok a civil társadalomhoz	Szoros kapcsolatok a helyi önkormányzatokhoz	Szoros kapcsolatok az üzleti szektorhoz	Szoros kapcsolatok a civil társadalomhoz
Cél	Közszolgáltatás	Extra jövedelem biztosítása a szervezet fenntartásához	A célcsoport foglalkoztatása, extra jövedelem adása	Integrált helyi fejlesztés	Társadalmilag hasznos, innovative ötlet megvalósítása	Szolidáris gazdaság fejlesztése
Terület	Szociális jólét, közművek, foglalkoztatás	Szociális jólét, kultúra, környezetvédelem stb.	Mezőgazdaság, szociális jólét, kultúra, környezetvédelem, kommunikáció	Minden olyan tevékenység, amely illeszkedik a helyi gazdasági rendszerbe	Kultúra, környezet, informatika, közlekedés	Alternatív megoldások minden területen
Foglalkoztatás	Fontos cél	Nem fontos cél	Fontos cél	Fontos cél	Nem fontos cél	Nem fontos cél

Forrás: G. Fekete et al. (2018), 114. oldal

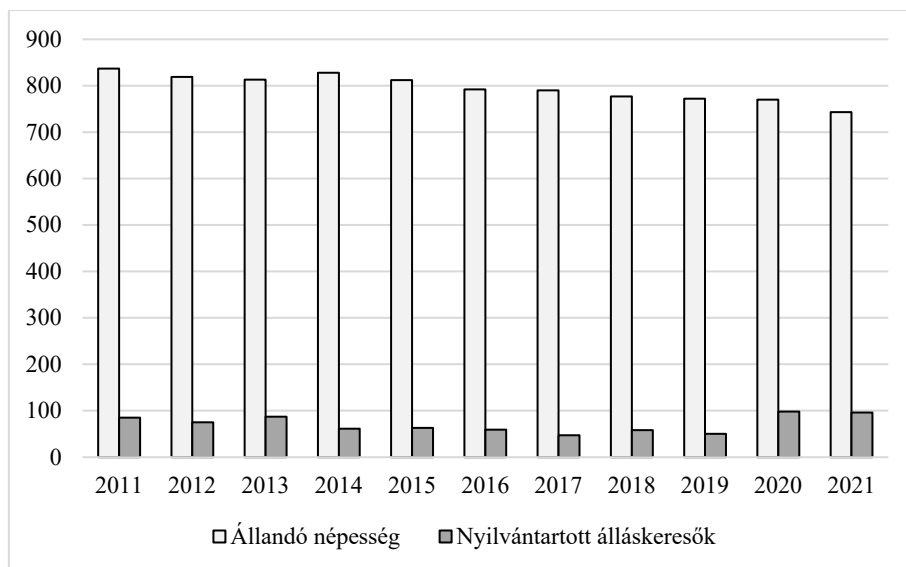
A perifériákon a közszolgáltatások alapvető elemei kiépületlenek és ami elérhető, az is csak korlátozottan (G. Fekete, 2007). Alapvető hiányosságok tapasztalhatók az egészségügyben, oktatásban, a közművesítettségben is. Ezen a helyzeten a szolidáris gazdaság részben tud segíteni, a perifériák fejlesztésében kiemelt szerepe van (G. Fekete, 2017). Az önkormányzatok számára szükséges egy innovatív szemlélet és nem csak a klasszikus közfoglalkoztatásban kell látniuk a munkaerőpiaci problémák megoldását, hanem a szociális vállalkozások létrehozását és támogatását (G. Fekete et al., 2011).

KÉT SIKERES SZOCIÁLIS VÁLLALKOZÁS LÉTREJÖTTÉNEK ÉS TEVÉKENYSÉGÉNEK ISMERTETÉSE

Az alábbiakban egy sikeres társadalmi vállalkozást ismertetek: Rozsály Községért Jóléti Szolgálat Alapítványt, amelyet 1993-ban alapítottak. A fehérgyarmati járáshoz tartozó Rozsály településén terep kutatást végeztem 2022-ben. Az Alapítvány létrehozója és tevékenységének fő mozgatórugója az önkormányzat. A 816 főt számláló Rozsály település teljes lakossága az alapítvány tevékenységének a célcsoportja. A település népességszáma folyamatosan csökken és a nyilvántartott álláskereső száma az utóbbi években növekedett (1. ábra). A földrajzi

„MÉRLEG ÉS KIHÍVÁSOK” XII. NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

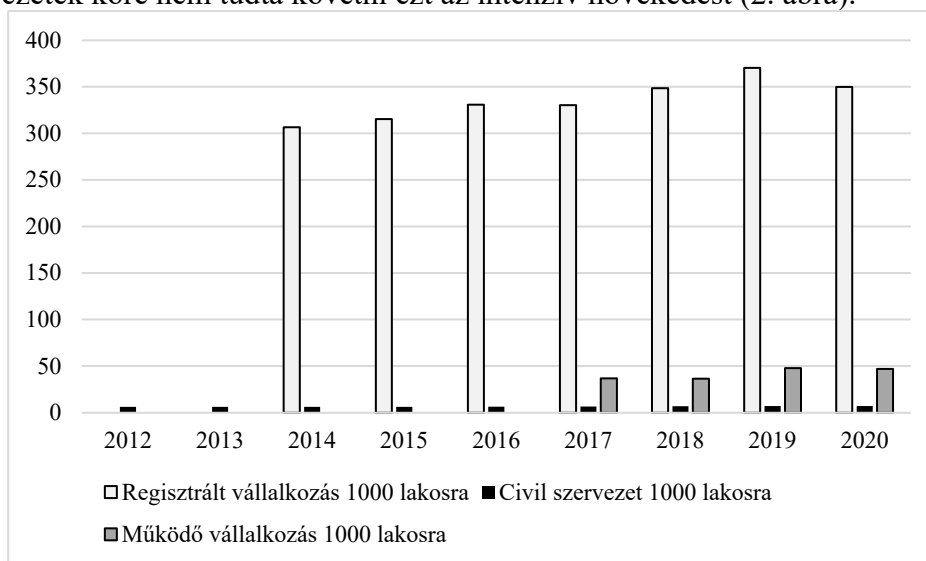
fekvését tekintve hátrányos helyzetű, jelentős munkanélküliséggel küzdő településen a fő probléma a jövedelmi szegénység, ezzel összefüggésben az egyének izolációja, a közösségek hiánya.

1.ábra: Rozsály népességszáma és nyilvántartott álláskeresőinek száma (fő)

Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés

A település vezetése célul tűzte ki, hogy mindent elkövet annak érdekében, hogy a számos társadalmi-gazdasági problémával küzdő Rozsály egy élhető település legyen, ahol az életminőség a közösségi összetartozásnak és az önfenntartásra törekvő működésnek köszönhetően megtartó erővel bír. Azoknak a tevékenységeknek a finanszírozása érdekében hozták létre az alapítványt, illetve később a szociális szövetkezetet, melyekre önkormányzati forrás nem elérhető. Legfontosabb vállalt feladata a szegénység és a szociális hátrányok csökkentése. Ennek érdekében sokrétű tevékenységet végez: szociális bolt üzemeltetése, szociális fürdő és mosókonyha működtetése, rászoruló idősök segítése, hagyományörző kör, Rozsály tévécsatorna fenntartása, képzések és informatikai szolgáltatások. A településen 2017-től a működő vállalkozások száma 1000 lakosra vonatkoztatva jelentősen megemelkedett, de a civil szervezetek köre nem tudta követni ezt az intenzív növekedést (2. ábra).

2.ábra: Rozsály vállalkozói aktivitása (fő)

Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés

A polgármester irányításával 8-10 fős csapat dolgozik Rozsály község fejlesztésén. Az alapítvány szociális vállalkozásként működik, azon belül is komplex helyi fejlesztést valósítanak meg. Ennek a munkának része, hogy különböző szervezeteket (alapítvány, szociális szövetkezet, kulturális egyesület) működtetnek minden olyan tevékenység elvégzésére, melyre önkormányzati forrás nem érhető el. Fő cél a település szükségleteinek kielégítése, önfenntartó településsé válás. A különböző szervezetek és intézmények, ide értve magát az önkormányzatot is, működése jól szervezett, tevékenységeik egymásra épülnek. E mellett hangsúlyos a közösségépítő munka, amely hozzájárul az élhetőbb, örömteli társadalmi környezet kialakításához és fenntartja a helyben élők aktivitását a település fejlesztésében, működtetésében.

Az Alapítvány rendelkezik földterülettel, melyen mezőgazdasági termékeket állítanak elő. Az előállított termékeket az önkormányzat konyháján hasznosítják, valamint az alapítvány boltjában értékesítik. A mezőgazdasági termékek feldolgozását a helyi szociális szövetkezet végzi a szövetkezet gyümölcsfeldolgozó üzemében, ahol gyümölcslevet, lekvárt és befőttet gyártanak. Az értékesítés az alapítvány boltjában és külső piacokon történik. A településen közmunka program keretében sertésenyésztést végeznek, illetve a háztáji gazdaságokban nevelt sertéseket is felvásárolja az önkormányzat. Az önkormányzat gondoskodik az állatok vágóhidra szállításáról és a hús bevizsgáltatásáról. Ezt követően a hús a település konyháján kerül felhasználásra, valamint a boltban értékesítik.

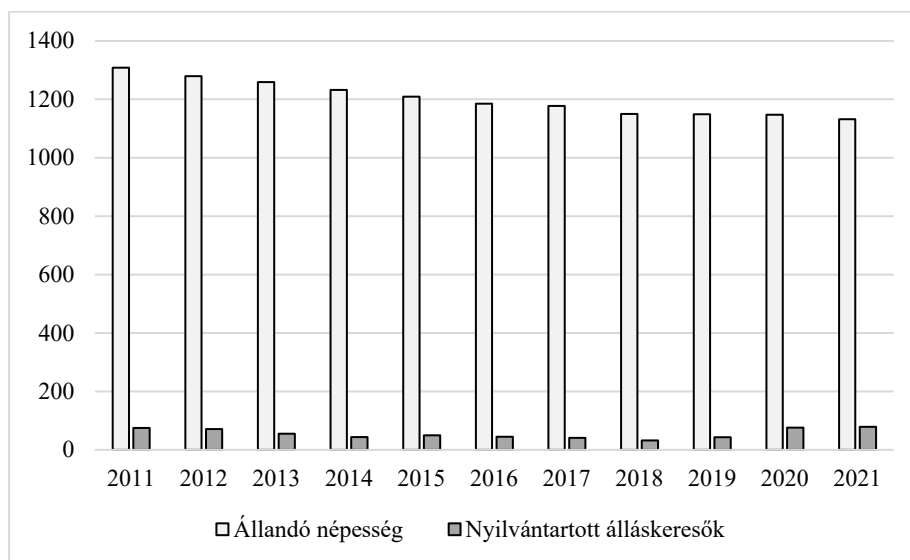
Az alapítvány tevékenysége szervesen illeszkedik a település átfogó, minden társadalmi alrendszerre kiterjedő fejlesztési tervébe. A település fejlesztése mellett elkötelezett, 8-10 főből álló csoport a polgármester vezetésével több, mint 20 éve dolgozik Rozsály társadalmi-gazdasági fejlődésének előmozdításán. Az alapítvány döntéshozó testülete az 5 tagú kuratórium, melyből 2 fő a települési önkormányzathoz tartozik, 2 fő a civil szektorhoz, 1 fő pedig az egyházhoz. A foglalkoztatottak száma 4 fő. Saját irodával és termőfölddel rendelkeznek. Mezőgazdasági termeléshez szükséges szerszámok és munkagépek rendelkezésre állnak. Az iroda a kor követelményeinek megfelelő informatikai és kommunikációs eszközökkel van felszerelve. A szükséges szabályzatokkal rendelkeznek és azok, testreszabottak. A szervezet nagy tapasztalattal és komoly eredményekkel rendelkezik projektek lebonyolításában, közösségszervezésben, rendezvény és képzésszervezésben. Társadalmi beágyazottságának köszönhetően működését probléma érzékenység, rugalmasság és gyors reagálás jellemzi. A közösségfejlesztés és közösségszervezés eszközei iránt elkötelezett polgármester által kezdeményezett közösségi tervező folyamatok és programok eredményeként a rozsályi emberek összefogása, munkaszeretete, a község iránti felelőssége megerősödött, így Rozsály napjainkra egy élő, szerethető faluvá vált. Sokan társadalmi innovációként értelmezik a rozsályi jó gyakorlatot, mivel teljesíti a társadalmi innováció és a vidékfejlesztés szempontjait is (Lipták, 2019). A település átgondolt, egymásra épülő fejlesztési elképzeléseket valósít meg, mely jól mérhető, sok esetben anyagi haszonnal is jár a helyben élők számára. Ebbe a folyamatba beágyazott az alapítvány tevékenysége. Az önfenntartásra való törekvés egyaránt jellemzi a település döntéshozóit és a helyben élő családok jelentős részét.

Az Alapítvány legjelentősebb üzleti eredményének azt mondhatja el, hogy tevékenységével hozzájárul a település önfenntartó gazdálkodáshoz. Részt vesz a helyi foglalkoztatási gondok megoldásában, az egészségesen előállított és megtermelt helyi termékeket értékesítésében jelentős szerepet vállal, amellyel hogy a szervezet fenntartható működését is biztosítja.

A másik sikeres szociális vállalkozás Tardon valósult meg, Matyó Design néven, amely társadalmi start-up vállalkozás. A tardi székhelyű vállalkozás a mezőkövesdi járásban fekszik. A járás központja a 16394 fős Mezőkövesd, a járás lakosságának 40%-a él itt. A térség népessége csökken, a természetes fogyás nagyarányú, a régiós és megyei adatok kétszerese. Az elvándorlás jellemző, de kevésbé meghatározó a népesség számának alakulásában a természetes fogyáshoz képest. Az elöregedés a térségi átlagnál jobban jellemzi a települést, az utóbbi öt évben a természetes fogyás 2013-at kivéve 20 ezrelék fölötti. A településen az aktív korú népesség száma 679 fő, 10 % a regisztrált munkanélküliek aránya.

A vendéglátóegységek száma is ugrásszerűen megnövekedett az elmúlt években, a térségben. A vendéglátásban működő vállalkozások formáját tekintve hasonlóan, mint a kereskedelemben, az egyéni vállalkozások vannak többségben. Ezek a vállalkozások alkalmazkodtak a strandfürdő nyitva tartásához és az idegenforgalomhoz. A megújult Zsóry-fürdő komplexumnak köszönhetően a vendégéjszakák száma meghaladja az országos és térségi adatokat és növekvő tendenciát mutat. A járás nem tartozik az ország hátrányos helyzetű térségei közé, amit az is jól mutat, hogy a munkanélküliségi ráta, bár az országos átlag alatt van, kedvezőbb a régiós és megyei mutatóknál.

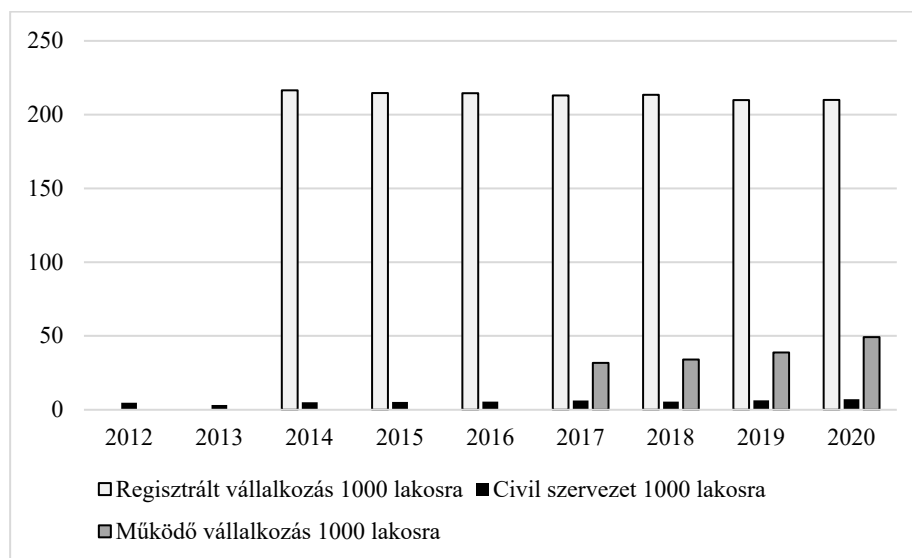
A szociális vállalkozás székhelye Tard, Mezőkövesdtől 15 km-re fekszik, lakónépessége 1206 fő (3. ábra). A település a honfoglalás kora óta lakott, az itt élők megélhetését a mezőgazdasági termelés biztosította köszönhetően a kiváló minőségű, magas humusztartalmú öntéstalajnak. Tardot hol a Matyó vidék részének tekintik néprajzi leírások, hol külön álló néprajzi egységként tartják számon. Tény, hogy egyedi motívum és színvilággal rendelkező hímzésvilága a magyar népművészet egyik kincse.

3.ábra: Tard népességszáma és nyilvántartott álláskeresőinek száma (fő)

Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés

A településen 194 regisztrált vállalkozás van, beleértve az egyéni vállalkozókat is, melyből 176 a mezőgazdaság, erdőgazdaság és halászat iparágban működik, illeszkedve a település hagyományosan mezőgazdasági jellegéhez (4. ábra).

4.ábra: Tard vállalkozói aktivitása (fő)
Forrás: TEIR adatok alapján saját szerkesztés

Tardon általános iskola, orvosi rendelő és idősek otthona található. A településen faluház és teleház biztosítja az itt élők számára a közösségi élet színterét. Évente megrendezésre kerül a Kakasfesztivál, illetve a Hurkafesztivál, mely turisztikai attrakciót is jelent. A településre látogatóknak érdemes megtekinteni a tájházat és a katolikus templomot is. Egy vendégház működik, de a statisztikai adatok szerint a vendégéjszakák száma évek óta nulla.

Tevékenységük célcsoportját a társadalmi cél tekintetében a Tardon élő, alacsony jövedelemmel rendelkező vagy álláskereső hímezni tudó asszonyok alkotják. Elsődleges cél esetükben a kiegészítő jövedelemhez juttatás, otthon végezhető hímzési munkalehetőség biztosításával. Forprofit vállalkozásként legalább ennyire fontos a termékeket vásárlók csoportja, a vevői igények kielégítése.

A vállalkozás küldetése: a matyó hímzés motívumkincsének és hagyományának ápolása piacképes termékek előállításával, ezáltal munkalehetőség biztosítása minél több Tardon élő asszonynak. A tevékenységüket 2010-ben indították el, de önálló jogi forma nélkül. A termék ötlete egy Tardról származó testvérpártól származott, aki közül egyikük jelenleg a Matyódesign Kft tulajdonosa. Eleinte egy ismeretségi körükben lévő vállalkozás, a PontEz Holding Kft fogadta be őket, rajtuk keresztül végezték az értékesítést. A Matyódesign Kft-t 2014-ben alapították Tardi székhellyel, de a menedzsment iroda a tulajdonos lakóhelyén, Budapesten található bejegyzett telephelyként. Jelentős előrelépés volt a Nesst vállalkozásfejlesztő Kft-től a Badur Alapítvány támogatásával kapott fejlesztés, ami elsősorban az értékesítés volumenének növelését célul kitűzött marketing tanácsadásból állt. Ennek eredményeként az értékesített termékek száma megnövekedett.

A Tardon élő hímezni tudó nők számára munkalehetőség biztosítása. Ennek érdekében a vállalkozás nyereséges működtetése. A piacon való megjelenéshez kellő értékesítési és marketing ismerettel valamint kifejlesztett, piacképes termékkel rendelkező vállalkozás. A hímzéseket a megfelelő minőségben elkészíteni képes tardi asszonyok. A vállalkozás kézzel készített matyó hímzéssel díszített prémium minőségű designer pólókat, pulóvereket, táskákat, poncsókat, sálakat készít.

„MÉRLEG ÉS KIHÍVÁSOK” XII. NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

A menedzsment három főből áll, akikből egy fő a Badur Alapítvány fizetett tanácsadójaként segíti a szervezet munkáját. A vállalkozás tulajdonosának elkötelezettsége további erőforrást jelent a fenntarthatóság szempontjából. Tardon jól képzett 14 hímző asszonyból álló bedolgozói hálózattal rendelkezik és a csoport munkáját irányító helyi koordinátorral. Matyó hímzőkultúrát ismerő, több évtizedes gyakorlattal rendelkező hímző asszonyok tudása kulcsfontosságú, ehhez modern divattervezők is csatlakoznak.

Mivel a menedzsment vállalkozási szférából jött, maximálisan tudatában vannak a vállalkozás társadalmi jellegének, maximálisan szem előtt tartják a küldetést úgy, hogy a fenntarthatóság se szenvedjen csorbát. Legfőbb sikerek, hogy a Nesst Kft. segítségével létrehozott, professzionális marketing eszközökkel rendelkezik (saját márkát, webshop). Vízmenteladói hálózatot épített ki, ami a legjelentősebb értékesítési felületévé vált. Magas minőségű termékeket fejlesztettek ki szakemberek bevonásával, jól szervezett bedolgozói bázissal rendelkezik Tardon. Gyengeségek között említhető, hogy nem rendelkezik saját vagyonnal. Nincs sem ingatlan, sem eszköz a vállalkozás tulajdonában. A textil termékek varratása Budapesten zajlik, a hímzésük Tardon, a címkézés, csomagolás ismét Budapesten, ami lassítja az előállítását és jelentősen növeli a szállítási költséget. A munkát végző bedolgozók munkavállalói jogállása rendezetlen.

Tevékenységük jelenleg kis mértékben, de hozzájárul a Tardon élők jövedelmi helyzetének javításához. Jelentősebb társadalmi hasznot jelent a Tardi hímzőkincs megőrzése, élővé tétele azáltal, hogy magas minőségű ruházati termékeken díszítésként megjelenik. A vállalkozás sikeresen képezte bedolgozói körét vidéken, ahol a népművészeti hagyományokat figyelembe véve képesek a hímző asszonyok egy fő helyi koordinátor segítségével dolgozni. Felkutatták potenciális vevőiket, akik elsősorban a fővárosban élnek. A vállalkozás eladható termékei, képzett értékesítési hálózata, valamint az elkötelezett tulajdonos garanciát jelentenek a jövőbeni fenntarthatóságra. Rövid távú cél eszközpark kialakítása, üzem létrehozása Tardon, hogy a termelés minden munkafolyamata egy helyen legyen végezhető.

ÖSSZEGZÉS ÉS JAVASLATOK

A hátrányos helyzetű településeken működő szociális vállalkozások a társadalmi cél megvalósítása mellett a munkaerőpiac szempontjából is jelentőséggel bírnak. Ezek a vállalkozások non-profit formában működnek vagy gyenge profit orientációval rendelkeznek és nem tekinthetők nagy foglalkoztatónak, de mindenképpen fontos az ő szerepük azokban a községekben, ahol a munkalehetőségek túlnyomó többségét a közfoglalkoztatás adja. A szociális vállalkozások anyagi támogatása pályázati forrásokon keresztül szükséges. Ha több tőkével rendelkezhetnek, akkor az előállított termék minősége is javulhat, amely több fogyasztást generálhat és így több bevételre is szert tehetnek vagy a munkahelyek számát bővíthetik.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Lipták Katalin kutatásai és a tanulmány a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.

IRODALOMJEGYZÉK

„MÉRLEG ÉS KIHÍVÁSOK” XII. NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

- Allard, J. – Davidson, C. – Matthaiei, J. (2008): *Solidarity Economy: Building Alternatives for People and Planet*. US Solidarity Economy Network, Amherst MA.
- Birkhölzer, K. (2000): A szociális vállalkozások szektora Nyugat-Európában. In: *Szomszédsági gazdaságfejlesztés*. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest.
- Borzaga, C., Defourny, J. (2001): *The Emergence of Social Enterprise*. London and New York: Routledge.
- Borzaga, C. – Galera, G. – Nogales, R. (2008): *Social Enterprise: A New Model for Poverty Reduction and Employment Generation*. Bratislava: United Nations Development Programme.
- Csoba J. (2007): A szociális gazdaságot életre hívó folyamatok In: *Szociális gazdaság kézikönyv*, OFA ROP Hálózat, Budapest pp. 7-18.
- Defourny, J. – Nyssens, M. (2010): Conceptions of Social Enterprise and Social Entrepreneurship in Europe and the United States: Convergences and Divergences. *Journal of Social Entrepreneurship*, vol. 1, no. 1, pp. 32-53.
- G. Fekete É. (2007): A szociális gazdaság szereplői, partnerségépítés. In: Csoba, J et al.: *Szociális gazdaság kézikönyv*. Budapest: Pátria Nyomda Zrt., pp. 61-76.
- G.Fekete É. – Dabasi-Halász Zs. – Szép T. – Lipták K. – Osgyáni G. – Baksa S. – Kispatáki Cs. (2011): *Önkormányzatok és civil szervezetek helyi foglalkoztatási kapacitásainak növelési lehetőségei*. Miskolc, kutatási jelentés, 81 p.
- G. Fekete É. (2017): A társadalmi gazdaság poszt-szocialista sajátosságai. *Kelet-Közép-Európában. Közép-európai közlemények*, 10. évf. 1. szám, pp. 59-74.
- G.Fekete É. – Bereczk Á. – Kádárné Horváth Á. – Kiss J. – Péter Zs. – Siposné Nándori E. – Szegedi K. (2017): *Alap kutatás a társadalmi vállalkozások működéséről*, OFA kutatás, Miskolc.
- G. Fekete É. – Hubai L. – Kiss J. – Mihály M. (2018): Társadalmi vállalkozások Magyarországon, In: G. Fekete Éva – Nagy Zoltán – Lipták Katalin – Kiss Julianna (szerk): *Szociális és szolidáris gazdaság a poszt-szocialista perifériákon*. Bíbor Kiadó: Miskolc. pp-104-129.
- Galliano, R. (2003): *Social economy, entrepreneurship and local development*. <http://www.oecd.org/dataoecd/21/55/17017950.pdf>
- Lipták K. (2019): The importance of social innovations in rural areas. *Deturope*, vol. 11. no. 3. pp. 160-174.
- Monzón, J. L. – Chaves, R. (2008): The European Social Economy: Concept and Dimensions of the Third Sector. *Annals of Public and Cooperative Economics*, vol. 79. no. 3-4. pp. 549-577.
- Moulaert, F. – Ailenei, O. (2005): Social economy, third sector and solidarity relations: A conceptuel synthesys from history to present. *Urban Studies*, vol. 42. no 11. pp. 2037-2054.
- Neamtan, N. (2002): *The Social and Solidarity Economy: Towards an 'Alternative' Globalisation*. In: Preparation for the Symposium Citizenship and Globalization: Exploring Participation and Democracy in a Global Context The Carold Institute for the Advancement of Citizenship in Social Change Langara College, Vancouver, June 14-16.